ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Վ.Վ.Հարությունյան

/Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 9

«11» ապրիլի 2024թ.

ԷԻԿ/Բ-188, ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ
Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝	042101.00.6, Իրավագիտություն /դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/
Կրթական ծրագիր՝	042101.01.6, Իրավագիտություն /դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/
Որակավորման աստիճան՝	իրավագիտության բակալավր /բակալավր, մագիստրատուրա/
Ամբիոն՝	Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման /ամբիոնի լրիվ անվանումը/
Ուսուցման ձևը՝	հեռակա /առկա, հեռակա/
Կուրս/կիսամյակ	5-րդ կուրս 2-րդ կիսամյակ

Դասախոս(ներ)՝ Դավիթ Հակոբյան
/անուն, ազգանուն/

Էլ . փոստ- davit.hakobyan.84@imbox.ru
Հասցե ք.Վանաձոր, Իսահակյան 2/7

Վանաձոր- 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8. Դասավանդման մեթոդներ
9. Ուսումնառության մեթոդները
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
    12.1 Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
    12.2 Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ
    12.3 Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
    12.4 Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14. Գնահատում
    14.1 Ուսանողների գիտելիքների
    14.2 Հարցաշար
    14.3 Գնահատման չափանիշներ
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

«Միջազգային մասնավոր իրավունք» դասընթացը կարևորվում է իրավագիտության և միջազգային հարաբերությունների բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված իրավագիտության կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

Ուսանողներին ծանոթացնել օտարերկրյա տարրով ծանրաբեռնված՝ մասնավոր հարաբերությունների իրավական կարգավորման հիմքերին, կոլիզիոն նորմերի տեսությանը, միջազգային մասնավոր հարաբերությունների միջազգային նյութաիրավական կարգավորման առանձնահատկություններին, մասնավոր հարաբերությունների պարտիկուլյար և ունիվերսալ իրավական կարգավորման հիմնախնդիրներին, միջազգային մասնավոր հարաբերությունների այլընտրանքային իրավական կարգավորման ժամանակակից մեխանիզմներին: Նման գիտելիքների տիրապետումը ժամանակակից իրավաբանին կօգնի տեսնել արդի գլոբալիզացիոն գործընթացների զարգացումները, միջազգային մասնավոր շրջանառությունը պայմանավորող գործոնները՝ տնտեսական հարաբերությունների ինտերնացիոնալիզացիան, բնակչության միգրացիան և գիտատեխնիկական առաջընթացը, ինչն էլ իր հերթին հնարավորություն կընձեռի մասնագիտորեն գրագետ սպասարկելու այդ շրջանառությունը:

2.1 Դասընթացի նպատակն է

- Միջազգային մասնավոր իրավունքի զարգացման օրինաչափությունննների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- Բակալավրիատի կրթական ծրագրի չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
- Տեսական նյութի համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
- Համեմատելու և վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում:

2.1. Դասընթացի խնդիրներն են

- Սովորեցնել միջազգային հարաբերությունների հիմնարար սկզբունքների կիրառման դրսևորումները:
- Բացատրել միջազգային իրավական համակարգի օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել ինքնուրույն հետազոտություններ և կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

4. **«Միջազգային մասնավոր իրավունք»** դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների՝ միջազգային իրավունքի վերաբերյալ նախնական գիտելիքների, հմտությունների առկայությունը:

---

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

5. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2]

«Միջազգային մասնավոր իրավունք» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. իմանա միջազգային մասնավոր հարաբերությունների միջազգային նյութա-իրավական
2. իմանա միջազգային մասնավոր իրավունքի ուսումնասիրման մեթոդական հիմքերը,
3. կարողանա ձեռք միջազգային մասնավոր իրավունքի վերաբերյալ ձեռք բերված գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում,
4. տիրապետի բնագավառի հետազոտության մեթոդներին,
5. կարողանա գործնականում ըստ պահանջվող չափանիշների կիրառել գիտելիքները
6. կարողանա պահանջվող շրջանակներում կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

<u>Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ</u>

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

<u>**ԳԿ1**</u> վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
<u>**ԳԿ4**</u> մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
<u>**ԳԿ9**</u> խնդիրների լուծում,
<u>**ԳԿ10**</u> որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

<u>**ՀԳԿ1**</u> գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
<u>**ՀԳԿ2**</u> հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
<u>**ՀԳԿ3**</u> սովորելու ունակություն,
<u>**ՀԳԿ8**</u> ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

<u>**Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)**</u>

<u>**ԱԿ2**</u> հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
<u>**ԱԿ4**</u> ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
<u>**ԱԿ6**</u> կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
<u>**ԱԿ11**</u> տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
<u>**ԱԿ14**</u> տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

6. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3]

«Միջազգային մասնավոր իրավունք» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել աշխատանքային մասնագիտական գործունեության ընթացքում, կրթությունը շարունակելու և մասնագիտական բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

---

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf
Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

7. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարություն (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	3 կրեդիտ/90 ժամ	3 կրեդիտ/90 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ	ժամաքանակ
Դասախոսություն	20	12
Գործնական աշխատանք		
Սեմինար պարապմունք	14	8
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք	56	70
Ընդամենը	90	90
Ստուգման ձևը ընթացիկ քննություն	ստուգարք	ստուգարք

8. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները[4]

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:
  Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝

  - <u>Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն</u> – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
  - <u>Նախագծերի մեթոդ</u> – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
  - <u>Հարցի նախապատրաստման մոդել</u> –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
  - <u>Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում</u> – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
  - <u>Զեկույց</u> – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:

9. **Դասավանդման մեթոդներնեն են՝**[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր

10. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում

---

[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

11. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1	Միջազգային մասնավոր իրավունքի հասկացությունը					
2	Միջազգային մասնավոր իրավունքի կարգավորման առարկան	2				
3	Միջազգային մասնավոր իրավունքի կարգավորման մեթոդները					
4	Հատուկ կոլիզիաներ	2	2			
5	Կոլիզիոն մեթոդներ					
6	Կոլիզիոն կապ	2				
7	Կոլիզիոն ծավալ					
8	Կոլիզիոն նորմերի տեսակները	2	2			
9	Միջազգային մասնավոր իրավունքի աղբյուրները					
10	Հետադարձ հղում	2	2			
11	Կամքի ինքնավարությունը միջազգային մասնավոր իրավունքում					
12	Միջազգային ընդդատություն	2	2			

[8] Նման է օրացուցային պլանին

13	Հղում երրորդ պետության օրենսդրությանը					
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		12	8			

12. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Միջազգային մասնավոր իրավունք-Ա.Մ.Հայկյանց	Երևան,2013
2.	Միջազգային մասնավոր իրավունքի տրանսնացիոնալ կորպորացիաները-Մուշեղ Մանուկյան	Երևան
3.		
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.		
2.		
3.		
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.		
2.		

13. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

13.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող Հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
1	Միջազգային մասնավոր իրավունքի հասկացությունը	1.Միջազգային մասնավոր իրավունքի ուսումնասիրման անհրաժեշտությունը և միջազգային-իրավական հրամայականը 2.Միջազգային տնտեսական, գիտա-տեխնիկական և մշակութային համագործակցությունը 3.Պետությունների փոխկախվածության	2	1.Միջազգային մասնավոր իրավունք-Ա.Մ.Հայկյանց, Երևան,2013 2. Միջազգային մասնավոր իրավունքի տրանսնացիոնալ կորպորացիաները-Մուշեղ Մանուկյան

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		խորացումը, տնտեսական հարաբերությունների անդրազգայնացումը, ինտեգրացիոն գործընթացները, տեխնիկական առաջընթացը, միգրացիան և այլ գործոններ, որոնք նպաստում են միջազգային մասնավոր իրավունքի դերի բարձրացմանը		
2	Միջազգային մասնավոր իրավունքի կարգավորման առարկան	1.Օտարերկրյա տարրով քաղաքացիա-իրավական հարաբերությունների կարգավորման հիմնախնդիրները 2.Միջազգային մասնավոր իրավունքի և միջազգային հանրային իրավունքի փոխադարձ կապը 3.Միջազգային մասնավոր իրավունքի տեղը իրավունքի համակարգում	2	1.Միջազգային մասնավոր իրավունք-Ա.Մ.Հայկյանց, Երևան,2013 2.Միջազգային մասնավոր իրավունքի տրանսնացիոնալ կորպորացիաները-Մուշեղ Մանուկյան
3	Միջազգային մասնավոր իրավունքի կարգավորման մեթոդները	1.Կոլիզիոն կարգավորման մեթոդը և նրա նշանակությունը 2.Միջպետական և ներպետական կոլիզիաներ 3.Միջազգային ունիվերսալ և լոկալ կոլիզիոն ունիֆիկացիա 4.Մատերիալ կարգավորման մեթոդը և նրա նշանակությունը, միջազգային ունիվերսալ և լոկալ մատերիալ ունիֆիկացիա	2	1.Միջազգային մասնավոր իրավունք-Ա.Մ.Հայկյանց, Երևան,2013 2.Միջազգային մասնավոր իրավունքի տրանսնացիոնալ կորպորացիաները-Մուշեղ Մանուկյան
4	Կոլիզիոն նորմերի հասկացությունը և կարգավորիչ գործառույթը	1.Կոլիզիոն նորմերի կառուցվածքը՝ կոլիզիոն ծավալ և կոլիզիոն կապ 2.Կոլիզիոն ծավալի ընտրության չափանիշ և տրոհման սահմանները 3.Կոլիզիոն կապերի ընտրության չափանիշները 4.Կոլիզիոն կապերի տեսակները 5.Կոլիզիոն կապի և կոլիզիոն ծավալի փոխհարաբերությունը	2	1.Միջազգային մասնավոր իրավունք-Ա.Մ.Հայկյանց, Երևան,2013 2.Միջազգային մասնավոր իրավունքի տրանսնացիոնալ կորպորացիաները-Մուշեղ Մանուկյան
5	Միջազգային մասնավոր հարաբերություններում ֆիզիկական անձանց իրավասուբյեկտության պրոբլեմը	1.Ֆիզիկական անձանց իրավունակության և գործունակության իրավական կարգավորման բազմազանությունը տարբեր երկրների իրավական համակարգերում 2.Իրավասուբյեկտության կոլիզիոն-իրավական կարգավորումը	2	1.Միջազգային մասնավոր իրավունք-Ա.Մ.Հայկյանց, Երևան,2013 2.Միջազգային մասնավոր իրավունքի տրանսնացիոնալ կորպորացիաները-Մուշեղ

		3.Ֆիզիկական անձին անհայտ բացակայող ճանաչելու և մահացած հայտարարելու կոլիզիոն-իրավական կարգավորումը 4.Ֆիզիկական անձի նկատմամբ խնամակալություն կամ հոգաբարձություն նշանակելու կոլիզիոն-իրավական կարգավորումը		Մանուկյան
6	Իրավաբանական անձանց վերաբերյալ հիմնական տեսությունները	1.Իրավաբանական անձանց անձնական օրենքը 2.Նստակեցության, ինկորպորացիայի, գործունեության վայրի, «վերահսկման» տեսությունները 3.Իրավաբանական անձանց անձնական օրենքով որոշվող հարցերի շրջանակը	2	1.Միջազգային մասնավոր իրավունք-Ա.Մ.Հայկյանց, Երևան,2013 2.Միջազգային մասնավոր իրավունքի տրանսնացիոնալ կորպորացիաները-Մուշեղ Մանուկյան

13.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող Հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1	Միջազգային մասնավոր իրավունքի հասկացությունը	1.Միջազգային մասնավոր իրավունքի ուսումնասիրման անհրաժեշտությունը և միջազգային-իրավական հրամայականը 2.Միջազգային տնտեսական, գիտա-տեխնիկական և մշակութային համագործակցությունը 3.Պետությունների փոխկախվածության խորացումը, տնտեսական հարաբերությունների անդրազգայնացումը, ինտեգրացիոն գործընթացները, տեխնիկական առաջընթացը, միգրացիան և այլ գործոններ, որոնք նպաստում են միջազգային մասնավոր իրավունքի դերի			1.Միջազգային մասնավոր իրավունք-Ա.Մ.Հայկյանց, Երևան,2013 2.Միջազգային մասնավոր իրավունքի տրանսնացիոնալ կորպորացիաները-Մուշեղ Մանուկյան

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		բարձրացմանը			
2	Միջազգային մասնավոր իրավունքի կարգավորման առարկան	1.Օտարերկրյա տարրով քաղաքացիա-իրավական հարաբերությունների կարգավորման հիմնախնդիրները 2.Միջազգային մասնավոր իրավունքի և միջազգային հանրային իրավունքի փոխադարձ կապը 3.Միջազգային մասնավոր իրավունքի տեղը իրավունքի համակարգում	2		1.Միջազգային մասնավոր իրավունք-Ա.Մ.Հայկյանց, Երևան,2013 2.Միջազգային մասնավոր իրավունքի տրանսնացիոնալ կորպորացիաները-Մուշեղ Մանուկյան
3	Միջազգային մասնավոր իրավունքի կարգավորման մեթոդները	1.Կոլիզիոն կարգավորման մեթոդը և նրա նշանակությունը 2.Միջպետական և ներպետական կոլիզիաներ 3.Միջազգային ունիվերսալ և լոկալ կոլիզիոն ունիֆիկացիա 4.Մատերիալ կարգավորման մեթոդը և նրա նշանակությունը, միջազգային ունիվերսալ և լոկալ մատերիալ ունիֆիկացիա			1.Միջազգային մասնավոր իրավունք-Ա.Մ.Հայկյանց, Երևան,2013 2.Միջազգային մասնավոր իրավունքի տրանսնացիոնալ կորպորացիաները-Մուշեղ Մանուկյան
4	Կոլիզիոն նորմերի հասկացությունը և կարգավորիչ գործառույթը	1.Կոլիզիոն նորմերի կառուցվածքը՝ կոլիզիոն ծավալ և կոլիզիոն կապ 2.Կոլիզիոն ծավալի ընտրության չափանիշ և տրոհման սահմանները 3.Կոլիզիոն կապերի ընտրության չափանիշները 4.Կոլիզիոն կապերի տեսակները 5.Կոլիզիոն կապի և կոլիզիոն ծավալի փոխհարաբերությունը	2		11.Միջազգային մասնավոր իրավունք-Ա.Մ.Հայկյանց, Երևան,2013 2.Միջազգային մասնավոր իրավունքի տրանսնացիոնալ կորպորացիաները-Մուշեղ Մանուկյան
5	Հետադարձ հղում և հղում երրորդ պետության օրենսդրության	1.Լուծման հնարավոր տարբերակները 2.Օրենսդրական մոտեցումները ՀՀ-ում			1.Միջազգային մասնավոր իրավունք-Ա.Մ.Հայկյանց, Երևան,2013 2.Միջազգային մասնավոր իրավունքի տրանսնացիոնալ կորպորացիաները-Մուշեղ Մանուկյան
6	Միջազգային մասնավոր հարաբերություններում ֆիզիկական անձանց	1.Ֆիզիկական անձանց իրավունակության և գործունակության իրավական կարգավորման բազմազանությունը տարբեր երկրների	2		1.Միջազգային իրավունք-Վ.Քոչարյան,Երևան,2002 2.Միջազգային

	իրավասուբյեկտության պրոբլեմը	իրավական համակարգերում 2.Իրավասուբյեկտության կոլիզիոն-իրավական կարգավորումը 3.Ֆիզիկական անձին անհայտ բացակայող ճանաչելու և մահացած հայտարարելու կոլիզիոն-իրավական կարգավորումը 4.Ֆիզիկական անձի նկատմամբ խնամակալություն կամ հոգաբարձություն նշանակելու կոլիզիոն-իրավական կարգավորումը			պայմանագրերի կնքման և կատարման տեսական և գործնական մի քանի հարցեր-Վ. Հովհաննիսյան,Երևան,2001 3.Кодификация международного права и современный миропорядок-Каламкарян Р.А. 2008 4.Международное право-Р. А. Каламкарян,2012
7	Իրավաբանական անձանց վերաբերյալ հիմնական տեսությունները	1.Իրավաբանական անձանց անձնական օրենքը 2.Նստակեցության, ինկորպորացիայի, գործունեության վայրի, «վերահսկման» տեսությունները 3.Իրավաբանական անձանց անձնական օրենքով որոշվող հարցերի շրջանակը			1.Միջազգային մասնավոր իրավունք-Ա.Մ.Հայկյանց, Երևան,2013 2.Միջազգային մասնավոր իրավունքի տրանսնացիոնալ կորպորացիաները-Մուշեղ Մանուկյան

13.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող Հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[11]
1.					
2.					

[11] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

13.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[12]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[13]
1	Միջազգային մասնավոր իրավունքի կարգավորման մեթոդները	1.Կոլիզիոն կարգավորման մեթոդը և նրա նշանակությունը 2.Միջպետական և ներպետական կոլիզիաներ 3.Միջազգային ունիվերսալ և լոկալ կոլիզիոն ունիֆիկացիա 4.Մատերիալ կարգավորման մեթոդը և նրա նշանակությունը, միջազգային ունիվերսալ և լոկալ մատերիալ ունիֆիկացիա		2-ին կիսամյակ	Գրավոր	1.Միջազգային մասնավոր իրավունք-Ա.Մ.Հայկյանց, Երևան,2013 2.Միջազգային մասնավոր իրավունքի տրանսնացիոնալ կորպորացիաները-Մուշեղ Մանուկյան

[12] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[13] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2	Կոլիզիոն նորմերի հասկացությունը և կարգավորիչ գործառույթը	1.Կոլիզիոն նորմերի կառուցվածքը՝ կոլիզիոն ծավալ և կոլիզիոն կապ: 2.Կոլիզիոն ծավալի ընտրության չափանիշ և տրոհման սահմանները: 3.Կոլիզիոն կապերի ընտրության չափանիշները: 4.Կոլիզիոն կապերի տեսակները: 5.Կոլիզիոն կապի և կոլիզիոն ծավալի փոխհարաբերությունը:		2-ին կիսամյակ	գրավոր	1.Միջազգային մասնավոր իրավունք-Ա.Մ.Հայկյանց, Երևան,2013 2.Միջազգային մասնավոր իրավունքի տրանսնացիոնալ կորպորացիաները-Մուշեղ Մանուկյան

14. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[14]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

[14] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

15. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[15]:

15.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- Գործնական, սեմինար և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում ուսանողի ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը 40 միավոր:
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (առկա ուսուցման համակարգում՝ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, հեռակա ուսուցմա համակարգում՝քննություն և ստուգարք՝ առավելագույնը՝40 միավոր):
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

15.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

<u>**Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)**</u>

<u>**(1-ին ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 6-րդ շաբաթվա ընթացքում)**</u>

- **Ընդգրկված թեմաները.**

- 1. Միջազգային մասնավոր իրավունքի հասկացությունը
- 2.Միջազգային մասնավոր իրավունքի աղբյուրները

---

[15]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.,

- 3.Կոլիզիոն նորմերի հասկացությունը
- 4.Կոլիզիոն նորմերի կիրառումը
- 5.Միջազգային մասնավոր իրավունքի սուբյեկտները
- 6.Գույքային և անձնական ոչ գույքային իրավունքների նկատմամբ կիրառվող իրավունքը
- 7.Պայմանագրային հարաբերությունները միջազգային մասնավոր շրջանառությունում
- 8.Միջազգային վճարա-հաշվարկային հարաբերությունների իրավական կարգավորումը

(2-րդ ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 10-րդ շաբաթվա ընթացքում)

- **Ընդգրկված թեմաները.**
- 1.Միջազգային փոխադրումների իրավական կարգավորումը
- 2.Վնաս պատճառելու և անհիմն հարստացման հետևանքով ծագող պարտավորությունների նկատմամբ կիրառվող իրավունքը
- 3.Մտավոր սեփականության միջազգային-իրավական պաշտպանությունը
- 4. Ժառանգման նկատմամբ կիրառվող իրավունքը
- 5. Ընտանեկան հարաբերությունները միջազգային մասնավոր իրավունքում
- 6.Աշխատանքային հարաբերությունները միջազգային մասնավոր իրավունքում
- 7.Միջազգային քաղաքացիական դատավարություն
- 8.Միջազգային առևտրային արբիտրաժ

15.3. Գնահատման չափանիշները[16].

- Տեսական գիտելիքները:
- Գործնական աշխատանքները:
- Սեմինար պարապմունքները:
- Լաբորատոր աշխատանքները:
- Ինքնուրույն աշխատանքը:

[16] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ 042101.00.6, Իրավագիտություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 042101.01.6, Իրավագիտություն
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ իրավագիտության բակալավր
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2024

Հեռակա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-188 Միջազգային մասնավոր իրավունք			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	5-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	20	Դասախոսություն	12
			Սեմինար	8
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	70		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին ծանոթացնել օտարերկրյա տարրով ծանրաբեռնված՝ մասնավոր հարաբերությունների իրավական կարգավորման հիմքերին, կոլիզիոն նորմերի տեսությանը, միջազգային մասնավոր հարաբերությունների միջազգային նյութաիրավական կարգավորման առանձնահատկություններին, մասնավոր հարաբերությունների պարտիկուլյար և ունիվերսալ իրավական կարգավորման հիմնախնդիրներին, միջազգային մասնավոր հարաբերությունների այլընտրանքային իրավական կարգավորման ժամանակակից մեխանիզմներին: Նման գիտելիքների տիրապետումը ժամանակակից իրավաբանին կօգնի տեսնել արդի գլոբալիզացիոն գործընթացների զարգացումները, միջազգային մասնավոր շրջանառությունը պայմանավորող գործոնները՝ տնտեսական հարաբերությունների ինտերնացիոնալիզացիան, բնակչության միգրացիան և գիտատեխնիկական առաջընթացը, ինչն էլ իր հերթին հնարավորություն կընձեռի մասնագիտորեն գրագետ սպասարկելու այդ շրջանառությունը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. **Գիտելիք** Օտարերկրյա տարրով ծանրաբեռնված մասնավոր հարաբերությունների իրավական կարգավորման օբյեկտիվ անհրաժեշտության և իրավական կարգավորման առանձնահատկությունների վերաբերյալ, Միջազգային մասնավոր հարաբերությունների կոլիզիոն իրավական կարգավորման ներպետական և միջազգային հարթությունների, դրանց փոխհարաբերակցության և ներդաշնակեցման խնդիրների վերաբերյալ, Միջազգային մասնավոր հարաբերությունների միջազգային նյութա-իրավական կարգավորման առանձնահատկությունների և խնդիրների վերաբերյալ,			

	Միջազգային մասնավոր հարաբերությունների իրավական կարգավորման միջազգային այլընտրանքային մեխանիզմների կիրառման և այդ հարցերով դատական պրակտիկայի վերաբերյալ, Միջազգային մասնավոր հարաբերություններից բխող վեճերի լուծման առանձնահատկությունների և պրակտիկայի վերաբերյալ: ***Հմտություն*** Տիրապետել միջազգային մասնավոր հարաբերություններին վերաբերող ՀՀ օրենսդրական կարգավորումները և դրանք կիրառել պրակտիկ աշխատանքում, Բացահայտել միջազգային մասնավոր հարաբերությունների իրավական կարգավորման մակարդակն ու որակը և տալ գնահատական, Վերհանել միջազգային մասնավոր իրավունքի խնդրահարույց տեսական դրույթները, վերլուծել դրանք և դրանց հիման վրա զարգացնել սեփական դատողությունները, Վերլուծել միջազգային մասնավոր իրավահարաբերություններին առնչվող դատական ակտեր, այլ մարմինների որոշումներ և անել եզրահանգումներ, Միջազգային մասնավոր իրավունքի վերաբերյալ ձեռք բերված գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում: Օգտվել տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետ ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ, հաշվետվություններ), Վերլուծել փաստեր, կատարել հետևություններ, ստեղծագործաբար կիրառել ու զարգացնել ունեցած գիտելիքները: ***Կարողունակություն*** Ունակ է՝ ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու լիարժեք մասնագիտական գործունեություն: Ունակ է՝ պարբերաբար ուսումնասիրելու օրենսդրությունը և իրավակիրառ պրակտիկան, մասնագիտական գրականությունը և ինտեգրվելու հարափոփոխ բազմամշակութային աշխատանքային միջավայրին: Ունակ է՝ ուսումնառության և (կամ) աշխատանքի ընթացքում կատարելու առաջադրանքներ, ցուցաբերելու անհրաժեշտ ինքնուրույնություն և ստանձնելու պատասխանատվություն մասնագիտական որոշումներ կայացնելիս: Ունակ է՝ աշխատելու թիմում:
Դասընթացի բովանդակությունը	1. Միջազգային մասնավոր իրավունքի հասկացությունը 2.Միջազգային մասնավոր իրավունքի աղբյուրները 3.Կոլիզիոն նորմերի հասկացությունը 4.Կոլիզիոն նորմերի կիրառումը 5.Միջազգային մասնավոր իրավունքի սուբյեկտները 6.Գույքային և անձնական ոչ գույքային իրավունքների նկատմամբ կիրառվող իրավունքը 7.Պայմանագրային հարաբերությունները միջազգային

	մասնավոր շրջանառությունում 8.Միջազգային վճարա-հաշվարկային հարաբերությունների իրավական կարգավորումը 9.Միջազգային փոխադրումների իրավական կարգավորումը 10.Վնաս պատճառելու և անհիմն հարստացման հետևանքով ծագող պարտավորությունների նկատմամբ կիրառվող իրավունքը 11.Մտավոր սեփականության միջազգային-իրավական պաշտպանությունը 12. Ժառանգման նկատմամբ կիրառվող իրավունքը 13. Ընտանեկան հարաբերությունները միջազգային մասնավոր իրավունքում 14. Աշխատանքային հարաբերությունները միջազգային մասնավոր իրավունքում 15. Միջազգային քաղաքացիական դատավարություն
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Բանավոր հարցում, ինքնուրույն աշխատանք,ընթացիկ ստուգում
Գրականություն	Պարտադիր-1.Միջազգային մասնավոր իրավունք-Ա.Մ.Հայկյանց, Երևան,2013 2.Միջազգային մասնավոր իրավունքի տրանսնացիոնալ կորպորացիաները-Մուշեղ Մանուկյան